

Singapur ve Türkiye Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Analizi¹

Comparative Analysis of Singapore and Turkey Social Studies Curriculum

Sayfa | 177

Ali Mert TAŞKIN , Yüksek Lisans Öğrencisi, Pamukkale Üniversitesi, ataskin14@posta.pau.edu.tr

Fisun BOZKURT , Doç.Dr., Pamukkale Üniversitesi, fisunbozkurt@pau.edu.tr

Geliş tarihi - Received: 1 Kasım 2023
Kabul tarihi - Accepted: 1 Mart 2024
Yayın tarihi - Published: 28 Nisan 2024

¹ Bu çalışmanın bir bölümü II. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur

Taşkın, A.M. ve Bozkurt, F. (2024). Singapur ve Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(1), 177-199.

DOI. 10.51460/baebd.1384153

Öz. Bu çalışmada Singapur (2020) ile Türkiye (2018) sosyal bilgiler dersi öğretim programları kazanım, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme boyutları açısından karşılaştırılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler, belirlenen alt amaçlar çerçevesinde betimsel analiz yaklaşımıyla analiz edilmiştir. Singapur sosyal bilgiler dersi öğretim programı, öğrencilerin bölgesel ve küresel bir bakış açısıyla Singapurlu olarak kimliklerini anlamalarını, Singapur'un temel ulusal, bölgesel ve küresel meselelere bakış açısını anlamalarını başka bir deyişle bilgili, ilgili ve katılımcı vatandaşlar haline gelmelerini hedeflemektedir. Ayrıca Singapur sosyal bilgiler dersi öğretim programı, öğrencilerde saygı, empati ve farklılıkların takdir edilmesi değerlerini kazandırmaya, toplumda sosyal uyumu inşa etmeye ve etnik grupların toplum içinde entegrasyonunun ve ulusal kimliğin önemine odaklanır. Türkiye programı ise öğrencilerin millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmelerini hedeflemektedir. Her iki programda içeriğin farklı şekilde tasarlandığı görülmüştür. Singapur programında içerik tematik yaklaşım, Türkiye programında ise genişleyen çevre ve sarmal program yaklaşımları esas alınarak hazırlanmıştır. Singapur programında öğrencilerin yaşamlarını ilgilendiren gerçek dünya sorunlarını araştırmaları için merakları ateşlenmeye çalışılmaktadır. Bu nedenle eğitim durumlarında öğrencilerin sorgulama ve özgün öğrenme deneyimleriyle, eleştirel ve yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine ve çoklu bakış açılarını takdir etmelerine yardımcı olmak hedeflenmektedir. Ayrıca Singapur programında öğrencilerin öğrenmesini değerlendirmek için çeşitli performans görevlerinin ilköğretim üçten ilköğretim altıya kadar yılda en az bir kez yapılması zorunludur.

Anahtar Kelimeler: “Sosyal bilgiler”, “öğretim programı”, “karşılaştırmalı eğitim”, “Türkiye”, “Singapur”

Abstract. In this study, a comparative analysis was conducted between the social studies curriculum of Singapore (2020) and Turkey (2018) in terms of learning outcomes, content, educational approaches, and assessment dimensions. The document analysis method, one of the qualitative research methods, has been employed in the study. Data were analyzed using a descriptive analysis approach within the framework of defined sub-objectives. The Singapore social studies curriculum aims to enable students to understand their identity as Singaporeans with a regional and global perspective, comprehend Singapore's stance on fundamental national, regional, and global issues, and ultimately become informed, engaged, and participatory citizens. Additionally, the Singapore social studies curriculum seeks to instill values of respect, empathy, and appreciation for diversity in students, contribute to social cohesion, and emphasize the importance of integrating ethnic groups and national identity within society. On the other hand, the Turkish curriculum aims to nurture students as citizens with a sense of national consciousness. Both curricula exhibit distinct content designs. The Singapore curriculum follows a thematic approach, while the Turkish curriculum is based on an expanded environment and spiral program approach. The Singapore curriculum endeavors to ignite students' curiosity to explore real-world issues that affect their lives. Therefore, in the realm of education, the goal is to assist students in developing critical and reflective thinking skills, cultivating a capacity for questioning and original learning experiences, and appreciating multiple perspectives. Furthermore, the Singapore curriculum mandates the performance of various assessment tasks at least once a year from primary three to primary six as a means of evaluating students' learning. This requirement is intended to promote continuous engagement and reflective assessment of learning progress.

Keywords: “Social studies”, “curriculum”, “comparative education”, “Turkey”, “Singapore”

Extended Abstract

Introduction. Social studies is the most comprehensive of all school subjects. Defining social studies is not an easy task; it is surrounded by confusing historical events, contradictory conceptual ideas, and strong ideological differences in both political and educational philosophy. Moreover, the various definitions of social studies encompass the entire political education process, ranging from right-wing conservative traditions to left-wing liberal progressive traditions (Nelson, 2001). Since the early 20th century, there has been no consensus on the purpose, content, and methods of social studies. Debates about the nature, purpose, and content of the social studies curriculum continue today, and a strong consensus on these matters has not been reached. The diversity of perspectives on the meaning of citizenship education has led to different and often conflicting views among social studies educators regarding the goals, content, and instruction of social studies (Ross, Mathison, and Vinson, 2013). There is a superficial agreement on the purpose of social studies being the socialization of youth into values, habits, and beliefs that allow them to find a place in the adult society. However, there is no consensus on what "citizenship" means, and there is also no agreement on the implications of "citizenship" for the curriculum and instruction.

In this study, the social studies curriculum achievements, content, teaching conditions, and assessment dimensions of Singapore (2020) and Turkey (2018) have been compared. It is believed that comparing the social studies curriculum of these two countries will contribute to the field by providing insights into the current state of the programs and offering valuable information for program development efforts.

Method. In this study, which is a qualitative research, the document analysis method has been utilized. Document analysis is a qualitative research method used to meticulously and systematically analyze the content of written documents (Wach, 2013). It is a systematic method employed to examine and evaluate all documents, including printed and electronic materials. Similar to other methods used in qualitative research, document analysis requires the examination and interpretation of data to derive meaning, develop an understanding of the relevant subject, and generate empirical knowledge (Corbin & Strauss, 2008). Document analysis in qualitative research can be employed as a standalone data collection method or in conjunction with other data collection methods (Yıldırım & Şimşek, 2021, p.189). Data Sources: (1) Social Studies Curriculum for Primary and Middle Schools in Turkey (2018) taught in 4th, 5th, 6th, and 7th grades. (2) Singapore Social Studies Syllabus Primary, Primary One to Primary Six (2020).

Results. The Singapore social studies curriculum aims to enable students to understand their identity as Singaporeans with a regional and global perspective, comprehend Singapore's stance on fundamental national, regional, and global issues, and ultimately become informed, engaged, and participatory citizens. Additionally, the Singapore social studies curriculum seeks to instill values of respect, empathy, and appreciation for diversity in students, contribute to social cohesion, and emphasize the importance of integrating ethnic groups and national identity within society. On the other hand, the Turkish curriculum aims to nurture students as citizens with a sense of national consciousness. Both curricula exhibit distinct content designs. The Singapore curriculum follows a thematic approach, while the Turkish curriculum is based on an expanded environment and spiral program approach. The Singapore curriculum endeavors to ignite students' curiosity to explore real-

world issues that affect their lives. Therefore, in the realm of education, the goal is to assist students in developing critical and reflective thinking skills, cultivating a capacity for questioning and original learning experiences, and appreciating multiple perspectives. Furthermore, the Singapore curriculum mandates the performance of various assessment tasks at least once a year from primary three to primary six as a means of evaluating students' learning. This requirement is intended to promote continuous engagement and reflective assessment of learning progress.

Discussion and Conclusion. Singapore's multicultural social structure has necessitated the development of a shared understanding of values important to themselves as a nation, the promotion of a national identity, and the encouragement of social harmony and appreciation for ethnic diversity within their social studies program. For a nation-state to safeguard the freedoms of cultural, ethnic, linguistic, and religious groups and enable them to experience freedom, justice, and peace, it must unite around democratic values such as human rights, justice, and equality. Achieving this goal requires the education of citizens who understand and appreciate multiculturalism.

We should acknowledge that social studies education should not only serve as a socializing force to transmit existing cultural values, behaviors, and norms to children but also as a counter-socializing force. Social studies education should provide students with a platform to critically think about the root causes of issues and question the existing social, economic, and political norms to empower the society.

Giriş

Sosyal bilgiler tüm okul dersleri arasında en kapsamlı olanıdır (Ross, Mathison & Vinson, 2013). Stanley ve Nelson (1994), sosyal bilgiler eğitimi "zaman ve mekân içindeki tüm insan girişimlerinin incelenmesi" olarak tanımlar. Okul programı içinde sosyal bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimi, psikoloji, din ve sosyolojinin yanı sıra beşerî bilimler, matematik ve doğa bilimlerinden kendine mal ettiği içerik üzerinden sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma sağlar. Sosyal bilgilerin öncelikli amacı, karşılıklı olarak birbirine bağlı bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumda, gençlerin bilgiye dayalı ve mantıklı kararlar alabilme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olmaktır (National Council for Social Studies-Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi [NCSS], 1994). Başka bir deyişle sosyal bilgiler, sosyal ve beşerî bilimleri öğrencilerin vatandaşlık yeterliklerini geliştirmek amacıyla kaynaştıran bir çalışma alanıdır.

Sosyal bilgileri tanımlamak kolay bir iş değildir; sosyal bilgiler kafa karıştırıcı bir tarih, çelişkili kavramsal fikirler ve hem politik hem de eğitim felsefesindeki güçlü ideolojik farklılıklarla kuşatılmıştır. Daha da önemlisi, sosyal bilgilerin farklı tanımları sağcı muhafazakâr gelenekten, solcu liberal ilerlemeci geleneğe kadar siyasi eğitim sürecini baştan sona kapsar (Nelson, 2001). Kliebard (2004) ABD’de sosyal bilgiler programının resmi olarak oluşturulduğu 1916 yılından bu yana en az beş farklı grubun (hümanizm, gelişimcilik, sosyal verimlilik, sosyal iyileştirme ve sosyal yeniden yapılandırıcılık savunucularının) Amerikan müfredatı üzerinde etkili olmak için mücadele ettiklerine işaret etmiştir. Kliebard (2004), Franklin Bobbitt ve Frederick Taylor gibi sosyal verimlilik savunucularının, müfredat üzerinde etkili olmak için rekabet edenler arasında en baskın grup olduğunu savunmaktadır. Aynı zamanda, diğer grupların sosyal bilgilerin eşsiz rolünün statükoya meydan okuma anlamında toplumu dönüştürmek olduğuna dair karşıt bir bakış açısına sahip olduğunu belirtmiştir.

XX. yüzyılın başlarından bu yana sosyal bilgilerin amacı, içeriği ve yönteminin ne olduğu üzerine bir uzlaşma sağlanamamıştır. Vatandaşlık eğitiminin anlamı üzerine bakış açılarının farklılığı sosyal bilgiler eğitimcileri arasında sosyal bilgiler eğitiminin amaçları, içeriği ve öğretimi konusunda da farklı ve çoğu zaman birbiriyle çelişen bakış açılarına neden olmuştur (Ross, Mathison & Vinson, 2013). Sosyal bilgilerin amacının "gençliğin yetişkin toplumunda bir yer bulmasına izin veren değerler, alışkanlıklar ve inançlarla sosyalleşmesi" olduğu konusunda yüzeysel bir anlaşma olmasına rağmen "vatandaşlığın" ne anlama geldiğiyle ilgili olarak, "vatandaşlığın" program ve öğretim açısından etkileri konusunda da bir fikir birliği yoktur. Vatandaşlık eğitiminin anlamına ilişkin bakış açılarının farklılığı nedeniyle sosyal bilgiler eğitimcileri alandaki ana geleneklerin kategorilerini ve tanımlarını belirlemeye büyük önem vermişlerdir. Bunlardan en etkili olanı, Barr, Barth ve Shermis (1977) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu sosyal bilgiler öğretim yaklaşımları: vatandaşlık (veya kültürel) aktarımı, sosyal bilimler ve yansıtıcı sorgulama olarak sosyal bilgiler öğretimidir. Ancak literatürde okullarda uygulanan baskın yaklaşımın gerçeklerin ve değerlerin aktarılması olduğu belirtilmektedir. Sosyal bilgilerin amaçlarına ilişkin diğer bir analitik çerçeve, Stanley ve Nelson (1994) tarafından geliştirilmiştir. Stanley ve Nelson, okul müfredatındaki sosyal bilgilerin amacıyla ilgili anlaşmazlıkların temelinde, kültürel aktarım ile eleştirel ya da yansıtıcı düşünmeye verilen nispi vurgunun bulunduğunu savunmaktadır. Kültürel aktarım vurgulandığında, sosyal bilgiler öğretim programının amacı, sosyal adaptasyonu teşvik etmektir. Bu yaklaşım, içeriği, davranışları ve değerleri yansıtan geleneksel, baskın toplum tarafından kabul edilen

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 177-199.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 177-199.
Araştırma Makalesi / Research Paper

görüşlere odaklanır. Politik olarak muhafazakâr olan bu yaklaşım, istikrara ve ortak düşünce ve davranış standartlarına değer verir. Eleştirel veya yansıtıcı düşünme vurgulandığında ise, sosyal bilgiler öğretim programının amacı toplumsal dönüşümü teşvik etmektir. Bu yaklaşım, toplum tarafından kabul edilen standart görüşleri sorgulayan ve eleştiren içerik, davranış ve değerlere odaklanmaktadır. Ross'un (2014) ifadesiyle, bu yaklaşım daha ilerici bir görüşü yansıtarak çeşitliliğe ve sosyal potansiyele değer verir.

Sosyal bilgiler öğretimi ve öğrenimi, dünyayı anlama ve dönüştürme sürecinde sorunları ortaya çıkarma ve analiz etme faaliyetleri olarak değerlendirilmelidir. Sosyal bilgiler öğrenimi, başkalarının dünya görüşlerini pasif olarak kabul etmekle değil, aynı zamanda dünyanın nasıl işlediği ve bu dünyayı dönüştürme amacıyla nasıl hareket edilebileceği konusunda kişisel bir anlayış geliştirme pratiği olmalıdır (Ross, 2014). Ross (2019), sosyal bilgilerin gençlerin sosyal sorunları bütüncül bir şekilde analiz etmelerine ve anlamalarına olanak tanıyan bir ders olması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, sosyal bilgiler dersinin öğrencilere eşit katılım ve daha iyi bir gelecek elde etmek için veya en azından çabalamak için kendi adlarına konuşma becerisi kazandırmak amacıyla hizmet etmesi gerektiğini belirtmiştir. Ancak, Ross (2019) gerçekte okullardaki uygulamaların bu hedeflere ulaşmadığını ve sosyal bilgilerin, temel amacının mevcut sosyal düzenin yeniden üretilmesi olduğu, iktidar fikirlerinin öğrenilmesi, tekrarlanması, içselleştirilmesi ve yaşanması gereken bir illüzyon fabrikası gibi işlediğini ifade etmektedir. Sosyal bilgiler derslerinde, eleştirel keşiflere teşvik etmek yerine sıklıkla mitlerin öğretildiğine vurgu yapmıştır.

Vatandaşlık eğitiminin anlamına ilişkin bakış açılarının farklılığı ve dolayısıyla sosyal bilgiler eğitiminin amaçları, içeriği ve pedagojisindeki farklılık, ülkelerin sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında da farklılıklara neden olmuştur. Okullarda öğretilen sosyal bilgiler kapsamında hangi bilgi, beceri ve değerlerin en önemli olduğu ve hangi içerik dizisinin öğrencilere sunulacağı konusunda farklı bakış açıları mevcuttur (Stanley & Nelson, 1994). Ayrıca doğru değerler, alışkanlıklar ve inançların ne olduğu zamana ve mekâna göre değişir. Bu nedenle Ross (2014) sosyal bilgilerin geleneksel amacının demokratik vatandaşlığın artırılmasına bağlı olması ve "sabıt bir son" olarak değil, yaşandıkça sürekli olarak inşa edilmesi gereken bir kavram olarak görülmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Bu açıdan farklı ülkelerin sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının incelenmesi sosyal bilgilerin doğası ve amacının değişken yapısının anlaşılması açısından önem arz etmektedir. Bir sosyal bilgiler programının öğrencilerin içeriği anlama ve uygulama becerilerini geliştirmedeki etkililiği, hangi genel konuların kapsandığından çok, hangi içeriğin seçildiğine, içeriğin nasıl düzenlendiğine, öğrencilere nasıl sunulduğuna, etkinlikler ve söylem yoluyla nasıl geliştirildiğine ve öğrenmenin ödevler ve testler yoluyla nasıl değerlendirildiğine bağlıdır (Thornton, 2005). Bu nedenle çalışmada sosyo-ekonomik olarak iki farklı ülkenin (Singapur, 2020 ve Türkiye, 2018) sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının kazanım, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme boyutları açısından farklılıkları ve benzerlikleri karşılaştırılmıştır. Çalışmada Singapur'un seçilme nedeni ülkenin son yıllarda yapılan PISA (The Programme for International Student Assessment-Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Projesi), TIMMS (Trends in International Mathematics and Science Study-Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması) ve PIRLS (The Progress in International Reading Literacy Study-Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi) gibi uluslararası öğrenci değerlendirme sınavlarında oldukça başarılı sonuçlar almasıdır. Ayrıca literatürde Türkiye ile farklı ülkelerin sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırılmasına ilişkin çok sayıda çalışma olmasına rağmen Singapur ve Türkiye

Taşkın, A.M. ve Bozkurt, F. (2024). Singapur ve Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 177-199.*
DOI. 10.51460/baebd.1384153

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 177-199.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 177-199.
Araştırma Makalesi / Research Paper

sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırılması ile ilgili sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmalardan biri Şeker (2014) tarafından gerçekleştirilmiştir, çalışmada her iki ülkenin (2005 yılına ait) eski sosyal bilgiler dersi öğretim programları karşılaştırılmıştır. Özkartal ve Taş (2014) tarafından yapılan çalışmada Türkiye ve Singapur sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının değerler açısından karşılaştırmasına odaklanılmıştır. Gök (2022) tarafından yürütülen çalışmada ise Singapur, Hong-Kong, Kanada ve Türkiye hayat bilgisi ve sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının sadece ölçme-değerlendirme ögesi karşılaştırılmıştır. Bu çalışmanın özgün değeri her iki ülkede en son revize edilen (Singapur'da 2020, Türkiye 2018) sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının incelenmesi ve programların tüm boyutlarının analiz edilmesidir. Bu doğrultuda iki ülkenin sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırılması programların mevcut durumunu görme ve program geliştirilme çalışmaları açısından alana katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Vatandaşlığın tartışmalı bir kavram olması gerçeği, vatandaşlık eğitiminin ve dolayısıyla okul müfredatları içinde sosyal bilgiler eğitiminin farklılaşmasına yol açmaktadır. Bununla birlikte, herhangi bir programı anlamak için, onun bağlamı içinde anlaşılması gerekir. Bu nedenle çalışmada öncelikle Singapur sosyal bilgiler dersi öğretim programının evrimine değinilecektir.

Singapur okullarında sosyal bilgilerin evrimi

Singapur resmi adıyla Singapur Cumhuriyeti, Malay Yarımadası'nın güney ucunda, çok az doğal kaynağa sahip küçük bir ada ülkesi ve bir şehir devletidir. Eski bir İngiliz kolonisi olan Singapur, 1965 yılında Malezya'dan ayrılarak bağımsız bir ulus haline gelmiştir. Demografik olarak, Singapur çok etnikli, çok dilli ve çok dinli bir nüfusa sahiptir. Nüfusu 5.9 milyondur (2023) ve nüfusun %74,2'si Çinli, %13,7'si Malay, %8,9'u Hintli ve diğerleri ise %3,2'sini oluşturur. Halkın Hareket Partisi (PAP) 1959'da İngiliz sömürge döneminin sona ermesinden bu yana her genel seçimi kazanmıştır (Long, 2015). PAP Hükûmeti Singapur'u 30 yıl gibi kısa bir sürede birinci dünyanın gelişen ekonomisi haline getirmesi ve vatandaşlarının dünyanın en yüksek yaşam standartlarından birine sahip olması nedeniyle güçlü bir meşruiyeti sahiptir (Boon-Yee Sim, Chua & Krishnasamy, 2017). PAP hükümetinin Singapur'da ulus inşası politikaları iki konuya odaklanmıştır: farklı etnik gruplar arasında uzlaşmayı sağlama ve modernleşmenin yönlendirdiği güçlü ekonomik kalkınma. En önemli öncelik, ulusal beka ile ayrılmaz bir şekilde bağlantılı olduğu düşünülen ekonomik büyümenin teşvik edilmesi olmuştur. Devlet sadece ekonomik kalkınmayı teşvik etmek için değil, aynı zamanda sosyal koşulları iyileştirmek ve ulusal kimliği inşa etmek için de müdahalede bulunmaktadır. 1990'larda PAP, "*toplumdan önce ulus ve kendinden önce toplum*", "*çatışma değil fikir birliği*" ve "*ırksal ve dini uyum*" gibi mesajları içeren "*Ortak Değerler*" gibi ulusal ideolojileri tanıtarak ırksal kimliklerin yerini alan ulusal bir kimlik oluşturmaya çalışmıştır (Tan & Strathdee, 2010). Ekonomiyi inşa etmek ise, büyük ölçüde yabancı yatırımlara bağımlı bir piyasa ekonomisi için çok önemli görülen barış ve sosyal istikrarı sağlamak ve aynı zamanda da eğitim sistemi üzerinde kontrol kurmaya dikkat etmek anlamına gelmiştir. 1970'lerin sonu ve 1980'lerin başında, Singapur'un ekonomisi hızla büyümüştür. Hükümetin sanayileşme ve yabancı yatırımları çekme konusundaki ekonomi planı başarılı olmuş ve bu gelişim genel ekonomik büyüme ve yükselen yaşam standardına yansımıştır. Bununla birlikte, hızlı sanayileşme, yabancı sermayeye açıklık ve İngilizce eğitimin artan popülaritesi, siyasi liderlerin "çökmekte olan Batı"nın etkisi olarak gördükleri aşırı bireyciliğe ve ahlaki değerlerin ve kültürel kimliğin aşınması endişelerine yol açmıştır. Algılanan çökmekte olan Batı değerlerinin etkisiyle mücadele etmek için, müfredatta iki dilliliğe daha fazla vurgu yapılmıştır. Dil, Taşkın, A.M. ve Bozkurt, F. (2024). Singapur ve Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 177-199.*
DOI. 10.51460/baebd.1384153

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 177-199.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 177-199.
Araştırma Makalesi / Research Paper

varsayılan Asya kültürel değerlerinin aşılabilmesi için kilit araç olarak görülmüş, bu nedenle ana dillere vurgu yapılmıştır. Ayrıca, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde ahlak eğitimi konularının ve ilköğretim düzeyinde sosyal bilgiler konularının tanıtılmasıyla vatandaşlık eğitimine odaklanılmıştır. Böylece sosyal bilgiler vatandaşlık eğitimi için kilit bir araç haline gelmiştir (Kho, 2022).

Sayfa | 184

Singapur'da sosyal bilgiler, genç Singapurluların ülkenin tarihine olan ilgi ve bilgi eksikliği sorununu ve hayatta kalmasının merkezinde yer alan kilit sorunları ele almak için doğrudan bir yanıt olarak düşünülmüştür (Tan & Strathdee, 2010). Sosyal bilgiler, 1980'lerin başından itibaren ilköğretim müfredatının temel bir unsuru olmuştur. İlköğretim düzeyinde sosyal bilgiler kapsamında öğrenciler ülkenin ihtiyaçları, sınırlılıkları, ortak bir kimlik ve sosyal uyum oluşturma önemini öğrenirler. Son yıllarda dünya medeniyetleri tarihi de içeriğe eklenmiştir. Sosyal bilgiler, 2001 yılında lise düzeyinde (15-17 yaş öğrencileri kapsar) zorunlu bir ders olarak müfredata eklenmiştir (Chee & Boon-Yee Sim, 2022).

Singapur sosyal bilgiler programında uzun yıllar boyunca vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler eğitimi yaklaşımı hâkim olmuştur. Program kapsamında öğrencilerin Tarih ve Coğrafyayı keşfederken bilgi, beceri ve tutum geliştirmeleri, yasalara saygılı, sadık ve ahlaki açıdan iyi bireyler olmalarına güçlü bir vurgu yapılmıştır. Programın içeriği, tarih, coğrafya, ekonomi ve sosyoloji konularını içerir. Konular arasında Singapur'un tarihi ve coğrafyasının yanı sıra Singapur'un kaynak eksikliği ve nüfusunun eşsiz çok kültürlü bileşimi ile ilgili konular yer almıştır. Ayrıca programda ulusal kırılganlık temalarına ve hayatta kalmasına yönelik tehditlere güçlü bir şekilde yer verilmiştir. Buradaki amaç, ortak kimlik duygusunu geliştirmek, halkını birleştirmek ve ulusun hayatta kalması için çalışmak üzere bir araya getirmek için ortak bir kriz duygusu yaratmaktır (Kho, 2022). Singapur'un nispeten genç bir ulus olması ve çok kültürlü yapısı nedeniyle ulusal bir kimlik duygusu geliştirmek acil bir ihtiyaç olarak görülmüştür. Bu paylaşılan kriz duygusu, 1980'ler ve 1990'lar boyunca sosyal bilgiler programının içeriğine nüfuz etmiştir. 1994 yılında, Singapur'un hızlı teknolojik ilerlemesi ve kentleşmesinin yanı sıra insanların çevreye karşı artan ilgi ve kaygısı, sosyal bilgiler dersi öğretim programında çevreye, insanlara, miraslarına, ihtiyaçlarına ve ilerlemelerine odaklanmak için değişiklikler yapılmasını gerektirmiştir. Ancak, program Singapur'un tarihi, coğrafyası, Singapur'un büyüklüğünün ve kaynak eksikliğinin sınırlamaları ve kısıtlamaları üzerinde yoğunlaşmaya devam etmiştir. İçerikte, ulusun kırılganlığı ve kaynakların korunmasına duyulan ihtiyaç vurgulanmıştır. Programda hazırlıklı olma, uyarlanabilirlik, kıt kaynakların korunması ve hatta uyum içinde yaşama değerlerine yapılan vurgu, devletin ideal vatandaşı, sorumluluğu uyumu korumak, çevreyi korumak, değişimi kabul etmek ve uyum sağlamak olan yasalara saygılı, sorumlu bir kişi olarak yansıtmıştır (Kho, 2022).

20. yüzyılın sonlarında, Milli Eğitim okullarda vatandaşlık eğitimi yoluyla ulusal kimliği teşvik etmeye yönelik yeni bir girişim başlatılmıştır. Bu girişimin amacı, ulusal uyumun, hayatta kalma içgüdüünün ve Singapur'un geleceğine olan güvenin geliştirilmesidir. Bu hedef, Milli Eğitim aracılığıyla şu şekilde ifade edilmiştir (Boon-Yee Sim & Print, 2005; Kho, 2022):

1. Singapurlu olma kimliği, gururu ve öz-saygının geliştirilmesi
2. Singapur'un nasıl zorluklarla mücadele ederek bir ulus haline geldiğinin hikayesinin anlatılması
3. Singapur'u diğer ülkelerden farklı kılan özgün zorlukları, kısıtlamaları ve kırılganlıklarının anlaşılması

- Yaşam tarzımızın temel değerlerini ve başarıya ulaşma iradesini aşılayarak sürekli başarı ve refahı sağlama.

21. yüzyılda ise sosyal bilgilerin amacının "*öğrencilerin demokratik bir topluma katkıda bulunan vatandaşlar olmalarına yardımcı olmak*" olduğu ifade edilmektedir. Programda ifade edilen demokratik vatandaş, bilgili, ilgili ve katılımcı bir kişidir ve bu üç vatandaşlık özelliğinin her birinin nitelikleri programda açıkça detaylandırılmıştır (MOE, 2020). Ayrıca programda küreselleşmenin zorluklarının ve vatandaşların giderek birbirine bağlı bir dünyadan talep edilen beceri ve eğilimleri geliştirme ihtiyacının açık bir kabulü söz konusudur. Programda eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme becerilerine daha fazla önem verilmektedir. Sorgulama, önerilen öğretme yaklaşımıdır ve 21. yüzyıl yaşamı için çok önemli bir hazırlık olarak lanse edilmenin yanı sıra vatandaşlarda kaliteli karar vermeyi de mümkün kılmaktadır. Yeni yaklaşım sınıfın, çeşitli konuların karmaşıklığını doğru bir şekilde gösteren çoklu bakış açılarını sergileyen tartışmaların olduğu etkileşimli bir öğrenme topluluğuna dönüştürülmesini gerektirmektedir (MOE, 2020). Kho'nun (2022) da belirttiği gibi Singapur sosyal bilgiler programındaki bilgili, ilgili ve katılımcı vatandaşın net tanımları, uyumlu bir vatandaş anlayışından düşünen sosyal reformcu bir vatandaş anlayışına doğru belirgin bir değişimi işaret etmektedir. Programın başka bir özelliği de öğrencilerin ortak bir soruşturmada bir araya geldikleri, görüş alışverişinde buldukları, birden fazla kaynaktan gelen kanıtları tarttıkları ve iyi gerekçelendirilmiş sonuçlara vardıkları tartışmaya verilen önemdir (Che & Boon-Yee Sim, 2022).

Yöntem

Nitel bir araştırma olan bu çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir (Wach, 2013). Nitel araştırmada kullanılan diğer yöntemler gibi doküman inceleme de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin & Strauss, 2008). Doküman inceleme tek başına bir veri toplama yöntemi olarak kullanılabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir (Yıldırım & Şimşek, 2021, s.189).

Bu çalışmanın veri kaynaklarını, Türkiye'de ilkököl ve orta okul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflarda okutulan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (2018) ve Singapur'da ilkököl 1'den 6' ya kadar okutulan Sosyal Bilgiler Programı (Social Studies Syllabus Primary, Primary One to Primary Six 2020) oluşturmaktadır. Her iki ülkenin sosyal bilgiler dersi öğretim programları Eğitim Bakanlığına ait resmî web sitelerinden elde edilmiştir.

Veri analizi

Verilerin analizinde, bir nitel araştırma tekniği olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Her iki ülkenin Eğitim Bakanlığına ait resmî web sitelerinden elde edilen sosyal bilgiler dersi öğretim programlarına ait veriler daha önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılmış, özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurularak olgular arasında karşılaştırmalar yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Özkan'ın (2020) ifade ettiği gibi betimsel analiz sürecinde

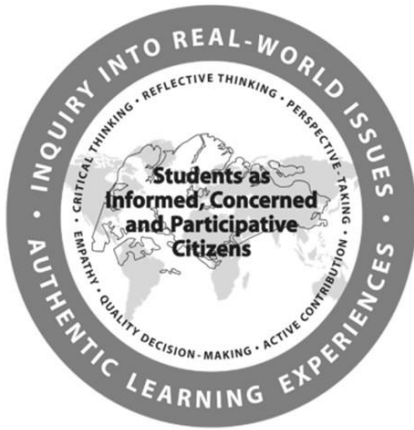
verilerin özgün biçimlerinin muhafaza edilerek okuyucunun anlayıp, kullanabileceği bir hale getirilmesine özen gösterilmiştir.

Bulgular

Sayfa | 186

Kazanımlara ilişkin bulgular

Singapur sosyal bilgiler dersi öğretim programı ilk ve orta öğretim seviyelerini kapsar. Bu program, öğrencilerin toplumu ve içinde yaşadığı dünyayı ilgilendiren konuları inceleyerek bilgi ve beceriler geliştirmelerine ve değerleri öğrenmelerine yardımcı olur (MOE, 2020). Singapur sosyal bilgiler programının merkezinde öğrencilerin Singapur ile yaşadıkları dünyanın birbirine bağlılığını daha iyi anlamalarına ve insan deneyiminin karmaşıklıklarını takdir etmelerine yardımcı olarak etkili vatandaşlar olmaları için hazırlanması yer almaktadır (Şekil 1).

Şekil 1. Singapur sosyal bilgiler programı (MOE, 2020)

Toplumun öğrenciler için anlamı ve ilgisini çeken yönlerinden yararlanan sosyal bilgiler, öğrencilerin yaşamlarını ilgilendiren gerçek dünya sorunlarını araştırmak için meraklarını ateşlemeye çalışır. Sosyal bilgiler öğrencilerin sorgulama ve özgün öğrenme deneyimleriyle, bu konular hakkında ilgili, bilgili ve katılımcı anlayışa ulaşmalarına, eleştirel ve yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine ve çoklu bakış açılarına takdir etmelerine yardımcı olur. Singapur sosyal bilgiler dersi öğretim programı, öğrencilere Singapur toplumunun temel değerlerini daha derinlemesine anlamalarını sağlamayı, kendi yaşadıkları topluma ve dünyaya ilgi duymalarını teşvik edecek eğilimleri geliştirmeyi ve başkalarıyla ilişkilerinde empati kurma becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu nedenle program, sosyal bilgiler öğrencilerini, yaşadıkları topluma ve dünyaya sorumlu bir şekilde katkıda bulunma konusunda heyecanlı bir ruhla karar alma konusunda yetkin, bilgili, ilgili ve katılımcı vatandaşlar olarak yetiştirmeyi hedeflemektedir. Programda ifade edilen demokratik vatandaş, bilgili, ilgili ve katılımcı bir kişidir ve bu üç vatandaşlık özelliğinin her birinin nitelikleri programda aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir (MOE, 2020).

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 177-199.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 177-199.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Singapur sosyal bilgiler programının amaçları

Bilgilendirilmiş vatandaşlar olarak öğrenciler:

- Vatandaşların haklarını ve sorumluluklarını ve hükümetin toplumdaki rolünü anlamak;
- Bölgesel ve küresel bir bakış açısıyla Singapurlu olarak kimliklerini anlamak;
- Singapur'un temel ulusal, bölgesel ve küresel meselelere bakış açısını anlamak
- Farklı bakış açılarıyla çoklu kaynakları değerlendirerek karmaşık konuları analiz etmek ve müzakere etmek;
- Yansıtıcı düşünce ve muhakeme yoluyla iyi gerekçelendirilmiş, sorumlu kararlara varmak.

İlgili vatandaşlar olarak öğrenciler:

- Millete aidiyet duygusuna sahip olmak, takdir etmek ve farklılıkların olduğu bir toplumda sosyal uyumu inşa etmeye kararlı olmak;
- Toplumla ilgili konularla ilgilenmek için motive olmak;
- Karar vermenin etik hususları ve sonuçları üzerinde derinlemesine düşünmek.

Katılımcı vatandaşlar olarak öğrenciler:

- Toplumun iyiliği, değişimi etkilemek için sorumlu kişisel ve toplu eylemlerde bulunmak;
- Karşılaşılan zorluklara rağmen toplumun endişelerini ele almakta dirençli olmak.

Singapur programının amaçlarına baktığımızda öğrencilere ulusal kimlik duygusunun yanı sıra küresel farkındalık aşılama, sorgulama ve eleştirel düşünme becerileri kazandırma ve toplumun ortak iyiliği için katılımcı vatandaşlık becerileri ile donatmanın yer aldığı görülmektedir. Ayrıca ülkenin çokkültürlü yapısı nedeniyle toplumda sosyal uyumu inşa etmeye kararlı vatandaş yetiştirmeye vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda sosyal bilgiler dersi öğretim programının bireyin ve toplumun ihtiyaçlarına göre yapılandırıldığı görülmektedir.

Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programında ise sosyal bilgilere özgü amaçların yerel almadığı, genel öğretim programlarının amaçlarına ve sosyal bilgiler dersi öğretim programının özel amaçlarına yer verildiği görülmektedir. Türkiye programında daha çok *“Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilinçle sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri”* *“Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeleri”* *“Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri”* ne vurgunun yapıldığı görülmektedir. Bu açıdan Türkiye programında da bilgili, ilgili ve katılımcı bir vatandaşlığın desteklendiği söylenebilir.

İçeriğe ilişkin bulgular

Singapur ilköğretim sosyal bilgiler programında tematik bir yaklaşım benimsenmiştir. Program ilkokuldan ortaöğretime kadar olan 10 yıl boyunca, *“Kimlik, Kültür ve Miras”, “İnsanlar ve Çevre”, “Toplumların Yönetimi ve Organizasyonu”, “Çatışma, İş birliği ve Çözüm”* ve *“Ekonomi ve Küreselleşme”*

olmak üzere beş temel tema doğrultusunda yapılandırılmıştır. İlköğretim programı, aşağıda açıklandığı gibi üç geniş öğrenme alanını (Tablo 1) kapsamaktadır (MOE, 2020):

Kendini ve yakın çevreyi keşfetme: Bu öğrenme alanı kapsamında öğrenciler, kim olduklarını ve çevrelerindeki insanlar ve yerlerle ilişkili olarak oynadıkları rolleri keşfederler. Ayrıca Singapur'daki bazı toplulukların gelenek ve göreneklerini keşfederler. Öğrenciler sadece Singapur'daki kültürel çeşitliliği takdir etmekle kalmayıp, aynı zamanda ortak deneyimlerin kendilerini bir ulus olarak birleştirmeye nasıl yardımcı olduğunu öğrenirler.

Geçmişteki ve günümüzdeki Singapur'u anlamak: Bu öğrenme alanı kapsamında öğrenciler, Singapur ve farklı grupların ülkenin büyümesine ve bağımsızlığına katkıları hakkında bilgi edinirler. Singapur' u takdir eder, liderlerin ve insanların uyum sağlama, esneklik ve becerikliliğine değer verirler.

Singapur'a, bölgeye ve içinde yaşadığımız dünyaya değer vermek: Bu öğrenme alanı kapsamında öğrenciler, Singapur'un bir ulus olarak nasıl oluştuğunu ve gelişimine farklı kişilerin katkılarını öğrenirler. Ayrıca, Güneydoğu Asya'yı ve Singapur'un bölgeyle bağlantılarını, dünyadaki medeniyetlerin günümüzde hala görülebilen miraslarını anlama becerisi geliştirirler.

Tablo 1.

Singapur İlköğretim Düzeyi Sosyal Bilgiler Programı Öğrenme Alanları (MOE, 2020)

Öğrenme Alanları	Sınıf Seviyesi	Sorgulama Odağı
Kendini ve yakın çevreyi keşfetme	İlkokul 1 Kendimi, başkalarını ve çevremdekileri tanımak	Çevremdeki insanlarla ve yerlerle ilgili olarak ben kimim?
	İlkokul 2 Ulus olarak bir araya gelmek	Singapur'daki insanları ulus olarak birleştiren nedir?
Geçmişteki ve Günümüzdeki Singapur'u Anlamak	İlkokul 3 Singapur'un çevresini ve zorluklarını anlamak	Singapur'un çevresi nasıldır ve karşılaştığımız zorlukların üstesinden nasıl gelebiliriz?
	İlkokul 4 Geçmişimizi Anlamak	Geçmişte olanlarla bugün Singapur'da yaşam nasıl şekilleniyor?
Singapur'a, Bölgeye ve İçinde Yaşadığımız Dünyaya Değer Vermek	İlkokul 5 Ulus olarak Singapur'un gelişimini anlamak Güneydoğu Asya'nın Çeşitliliğini ve Birbirine Bağlılığını Anlamak	Singapur bağımsızlığından bu yana bir ulus olarak nasıl gelişti? Güneydoğu Asya'yı oluşturan nedir ve ülkeler birbirine nasıl bağlıdır?
	İlkokul 6 Medeniyetlerin Özelliklerini ve Miraslarını Anlamak	Medeniyetlerin mirası bugün hayatımızda nasıl görülüyor?

Singapur programı, öğrencilerin bilgili, ilgili ve katılımcı vatandaşlar haline gelmeleri için altı yıllık eğitimin sonunda kazanacakları bilgi, beceri ve değer çıktılarıyla çerçevelenmiştir. Singapur

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 177-199.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 177-199.
Araştırma Makalesi / Research Paper

ilköğretim düzeyi sosyal bilgiler dersi öğretim programı temel öğrenme çıktıları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2.

Singapur İlköğretim Düzeyi Sosyal Bilgiler Programı Temel Öğrenme Çıktıları (MOE, 2020)

Bilgi	Beceri	Değer
<i>Altı yıllık ilköğretimin sonunda öğrenciler şunları yapabilecekler:</i> • bireylerin ve grupların kimliğini, kültürünü ve mirasını keşfetmek ve bunların zaman içinde nasıl değiştiğini değerlendirmek; • zaman ve mekan içinde insanlar ve çevre arasındaki ilişkiyi anlamak; • gruplar ve topluluklar içindeki bireylerin rollerini ve sorumluluklarını incelemek; • kaynakların önemini kavramak; • Singapur'un sınırlı kaynakların getirdiği zorlukların üstesinden nasıl geldiğini tartışmak; • Singapur'u bir ulus ve değer verilecek bir yuva yapan şeyleri keşfetmek; • ülkeler arasındaki ortak bağların ilerlemeyi teşvik ettiğini kabul etmek ve anlamak; • Singapur'un dünya ile bağlantısını anlamak; ve medeniyetlerin mirasını ve bunların bugün hayatımızı nasıl etkilediğini açıklamak.	<i>Altı yıllık ilköğretimin sonunda öğrenciler şunları yapabilecekler:</i> • bilgileri / verileri bulmak ve toplamak için bir plan oluşturmak; • çalışmalarını bağımsız olarak sunmak için bir plan oluşturmak; • bağımsız olarak dikkatli gözlemler yapmak; • fikirleri keşfetmek ve bunların alaka düzeyini değerlendirmek; • güvenilirlik ve alaka düzeyine dayalı olarak bilgileri / verileri bağımsız olarak işlemek; • bağımsız olarak değerlendirmek ve bilinçli kararlar vermek; • bir grup içinde duygu ve düşüncelerini akıcı ve kendinden emin bir şekilde ifade etmek; • çeşitli grup ortamlarında etkili bir şekilde çalışmak; • fikir ve bulguları açık, ikna edici ve yaratıcı yollarla çeşitli araçların ve sunum biçimlerinin kullanımını yoluyla sunmak.	<i>Altı yıllık ilköğretimin sonunda öğrenciler şunları yapabilecekler:</i> • kültürel çeşitliliği anlamak; • kaynakların yönetiminde kişisel sorumluluk geliştirmek; • inançların kişinin düşüncesini şekillendirdiğini kabul etmek; • bilgiye dayalı kararlar almak ve uygun eylemleri gerçekleştirmek için kişinin eylemlerinin etik etkilerini ve başkaları üzerindeki etkisini göz önünde bulundurmamak; • yaşadıkları dünya hakkında daha fazla bilgi edinmek için merak göstermek; • topluma ve çevreye özen göstermek; • bir topluluğa ve ülkeye ait olma duygusunu geliştirmek; • ve bilgiye erişim ve bilgilerin kullanımında sorumluluk ve bütünlük uygulamak.

Singapur Millî Eğitim Bakanlığı, öğrencilerin toplumlarının ve uluslarının gelişmesinde rollerini gerçekleştirmeleri için aşağıdaki vatandaşlık eğilimlerini belirlemiştir: aidiyet duygusu, gerçeklik duygusu, umut duygusu ve eyleme geçme isteği. Sosyal bilgilerde kazanılan bilgi, beceri ve değerlerle birlikte bu eğilimler, öğrencilerin bilgili, ilgili ve katılımcı vatandaşlar olmalarına yardımcı olacaktır (MOE, 2020).

- *Aidiyet duygusu:* Kim olduğumuza dair daha derin bir anlayış geliştirmek ve bir ulus olarak kendileri için önemli olan değerlerin ortak bir anlayışını geliştirmek.

- *Gerçeklik duygusu:* Singapur'un kısıtlamaları ve güvenlik açıkları da dahil olmak üzere, daha az öngörülebilir bir dünyanın zemininde bir ulus olarak kendilerini etkileyen çağdaş gerçeklerin farkında olmak.
- *Umut duygusu:* Singapur'un geleceğine olan güven ve iyimserliğe ve zorluklarla yüzleşmeye karşı dayanıklılığa sahip olmak.

Singapur Millî Eğitim Bakanlığı' vatandaşlık eğilimlerinin herkes için bir Singapur inşa etmek için kolektif bir kararlılığa ve ortak bir misyon duygusuna sahip aktif vatandaşlar olarak hareket etme iradesini geliştireceği kabul edilmektedir. Singapur programında ulusal bir kimliği teşvik, etnik çeşitliliğin sosyal uyumu ve takdiri, Singapur'un kaynaklarının sınırlılığına ve Singapur'un geleceği konusunda öğrencilere güven aşlamaya odaklanıldığı görülmektedir.

Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programı ise "*Birey ve Toplum, Kültür ve Miras, İnsanlar, Yerler ve Çevreler, Bilim, Teknoloji ve Toplum, Üretim, Dağıtım ve Tüketim, Etkin Vatandaşlık ve Küresel Bağlantılar*" olmak üzere toplam yedi öğrenme alanından oluşmaktadır (MEB, 2018). Türkiye programında içerik genişleyen çevre ve sarmal program yaklaşımları esas alınarak hazırlanmıştır. Öğrenme alanları aşağıda açıklanmıştır.

Birey ve toplum: "Ben" ve "biz" olma süreçlerini kapsayan bu öğrenme alanında, öğrencilere sosyal bilimlerden psikoloji, sosyoloji ve sosyal psikoloji konularıyla disiplinler arası bir yaklaşım benimsetilmiştir. **Kültür ve miras:** Tarih odaklı olan bu öğrenme alanı, Türk kültürünü koruma ve geliştirerek bir millî bilincin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Öğrencilere kültürel öğelerin, bir toplumu diğer toplumlardan ayıran özellikler olduğunu ve kültürümüzün dünya kültürel mirasına katkısını kavratmayı hedefler. **İnsanlar, yerler ve çevreler:** Coğrafya odaklı bu alanda, öğrencilere insan-çevre etkileşimini anlama, çeşitli beceri ve değerleri kullanarak neden ve sonuçları anlama, geleceğe yönelik bakış açısı kazandırma amaçlanır. "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" öğrenme alanı sayesinde Sosyal Bilgiler dersinin okutulduğu bütün sınıf düzeylerinde öğrencilere araştırma, çevre okuryazarlığı, değişim ve sürekliliği algılama, gözlem, harita okuryazarlığı ve mekânı algılama becerilerinin kazandırılması hedeflenmiştir. **Bilim, teknoloji ve toplum:** Öğrencilerden bilim ve teknolojinin gelişim sürecini kavramaları, eleştirel düşünce edinmeleri ve bilgiye ulaşmada teknolojiyi kullanma becerisi kazanmaları beklenir. **Üretim, dağıtım ve tüketim:** Bu öğrenme alanı, öğrencilerin girişimci ve bilinçli tüketici becerilerini geliştirmeyi hedefler. Ekonomik bilincin oluşturulması, kaynakların sınırlı olduğunun anlaşılması ve ekonomik yaşantının değerlendirilmesi ön planda tutulur. **Etkin vatandaşlık:** öğrenme alanının ana odak noktaları sosyoloji, siyaset bilimi ve hukuk çerçevesinde etkin vatandaşlık kavramına yöneliktir. Bu alanda öğrencilere grup, kurum ve sosyal örgütlerin oluşumunu, etkileme ve kontrol mekanizmalarını, bireyleri ve kültürü nasıl etkilediklerini anlamaları hedeflenir. Ayrıca, toplumda ve diğer toplumlarda bu yapıların rolünü, bireylerin bu yapılarla etkileşimini ve değişim süreçlerini anlama yeteneği kazandırılır. Öğrenciler, örgütlü devlet gücünün toplumsal sorunları çözmedeki rolünü, egemenliğin millete dayandığı yönetimlerde birey haklarının ve toplum düzeninin nasıl korunduğunu anlarlar. Demokratik yollarla yönetimi etkileme ve toplumsal hizmetlere katılma konularında bilgi edinirler. **Küresel bağlantılar:** öğrenme alanı, günümüzdeki küresel hareketliliği ve devletler arası ilişkileri vurgular. Öğrenciler, inançlar, fikirler, sermaye, bilgi, teknoloji ve kültürün sınırları aşarak küresel düzeyde nasıl hareket ettiğini anlarlar. Bu bağlamda, devletlerin iş birliği ve rekabet etme dinamiklerini kavrarlar. Ayrıca, öğrencilere küresel dünyanın gündemini takip etme,

Taşkın, A.M. ve Bozkurt, F. (2024). Singapur ve Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 177-199.*

DOI. 10.51460/baebd.1384153

karşılaştıkları sorunlara çözüm üretme, etkin ve sorumlu bir Türk vatandaşı olma bilinci kazandırılır (MEB, 2018).

Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programında öğrenciler kazandırılması hedeflenen beceri ve değerler şunlardır.

Tablo 3.

Türkiye Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Beceri ve Değerler (MEB, 2018)

Beceriler	Değerler
1. Araştırma 2. Çevre okuryazarlığı 3. Değişim ve sürekliliği algılama 4. Dijital okuryazarlık 5. Eleştirel düşünme 6. Empati 7. Finansal okuryazarlık 8. Girişimcilik 9. Gözlem 10. Harita okuryazarlığı 11. Hukuk okuryazarlığı 12. İletişim 13. İş birliği 14. Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme 15. Kanıt kullanma 16. Karar verme 17. Konum analizi 18. Medya okuryazarlığı 19. Mekânı algılama 20. Öz denetim 21. Politik okuryazarlık 22. Problem çözme 23. Sosyal katılım 24. Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama 25. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma 26. Yenilikçi düşünme 27. Zaman ve kronolojiyi algılama	1. Adalet 2. Aile birliğine önem verme 3. Bağımsızlık 4. Barış 5. Bilimsellik 6. Çalışkanlık 7. Dayanışma 8. Duyarlılık 9. Dürüstlük 10. Estetik 11. Eşitlik 12. Özgürlük 13. Saygı 14. Sevgi 15. Sorumluluk 16. Tasarruf 17. Vatanseverlik 18. Yardımseverlik

Her iki ülkenin sosyal bilgiler dersi öğretim programları içerik açısından karşılaştırıldığında Singapur sosyal bilgiler ilköğretim programı Kimlik, Kültür ve Miras ile İnsan ve Çevre ana temaları doğrultusunda yapılandırılmış ve üç geniş öğrenme alanından oluşmaktadır. Programda her bir öğrenme alanı iki eğitim öğretim yılını kapsamaktadır. Başka bir deyişle her yıl sadece bir öğrenme alanına odaklanılmaktadır. Türkiye’de ise 4,5,6 ve 7 sınıflarda sarmal bir şekilde yedi öğrenme alanına odaklanılmaktadır. Başka bir deyişle her yıl yedi öğrenme alanına ilişkin bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere kazandırılması hedeflenmektedir. Bu açıdan Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programının içeriğinin daha yoğun olduğu söylenebilir. Singapur ve Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceri ve değerler incelendiğinde eleştirel ve yaratıcı düşünce, iletişim, işbirliği ve karar verme becerileri ile adalet, barış, dayanışma, saygı, sorumluluk, çalışkanlık, özgürlük, duyarlılık ve vatanseverlik değerlerinin ortak olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca her iki programda 21. yüzyıl yetkinliklerinden iletişim, küresel farkındalık, kültürlerarası beceriler ve vatandaşlıkla ilgili yetkinliklere yer verildiği görülmüştür.

Eğitim durumlarına ilişkin bulgular

Singapur sosyal bilgiler programında kavramların, becerilerin öğrenilmesi ve konuların araştırılması için sorgulama önerilir. Öğrenciler doğaları gereği meraklıdır ve sorgulama yoluyla öğretmek, öğrencilerin ilgisini çeken şeyleri araştırmak için bu doğuştan gelen motivasyondan yararlanmayı amaçlamaktadır. Sorgulama, öğrencilerin akranları tarafından çıkarılan sonuçların sağlam bilgilerle desteklenip desteklenmediğini yargılamayı öğrenmelerine yardımcı olur. Sorgulama süreci

boyunca, öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu olma yetkisine de sahip olurlar. Program öğrenci merkezlidir ve öğrencileri, kendi düşünceleri ve yaptıkları hakkında düşünen sorgulayıcılar haline getirir. Program vizyonu olan etkili vatandaşlık için kaliteli karar verme aynı zamanda sosyal yaşamla da ilgilidir. Kaliteli karar verme: seçimleri analiz etmeyi, belirsizlikleri müzakere etmeyi, sonuçları öngörmeyi, iyi gerekçeli sonuçlara varmayı ve hem kendilerinin hem de başkalarının yaşamını etkileyen konularda harekete geçmeyi gerektirir. Bu nedenle Sosyal Bilgiler, öğrencileri bir toplumdaki birbirine bağlılığı daha iyi anlayabilmeleri, gerçek dünyadaki sorunların nadiren tek bir doğru çözüme sahip olduğunu fark etmeleri ve böylece nasıl karar verebileceklerini öğrenmeleri için araştırma, sorgulama ve kendileri için düşünme sürecine dahil eder. Kaliteli karar verme, eleştirel düşünme becerilerinin ve yansıtıcı düşüncenin uygulanmasını gerektirir.

Sorgulamaya dayalı öğrenmenin gerçekleştirilmesi, öğrencilerin ön bilgilerini ve varsayımlarını dikkate alır. Öğrenme fırsatları, öğrencilerin olayları nasıl gördüklerinin farkına varmalarına ve mevcut bilgilerini yeni bilgiler ışığında yeniden yapılandırılmalarına yardımcı olur. Bu nedenle, sorgulamaya dayalı öğrenme, öğrencilerin kendileri için bir anlam ifade etme ve yeni anlayışlar yaratma sorumluluğunu üstlenen aktif öğrenciler haline geldiği öğrenci merkezli eğitimi teşvik eder. Sorgulamaya dayalı öğrenmeyi gerçekleştirirken, öğretmenlerin sorgulama için saygılı ve güvenli bir iklim yaratacak sınıf koşullarına dikkat etmeleri gerekir. Sorgulayıcı sınıf kültüründe, öğrenciler öğrenmeleri için kişisel sorumluluk alırlar ve kendileri için yeni bilgiler oluşturmada aktif bir rol oynarlar. Bilgi üreticileri ve yansıtıcıları olarak öğrenciler, yalnızca geleneksel soru cevaplama rolünde kalmak yerine soru sorma rolünü üstlenirler. Öğretmen, sorgulama alışkanlıklarını ve becerilerini modelleyerek öğrencilere koçluk yapan, tavsiye ve rehberlik sağlayan ve öğrencileri öğrenmelerinin aktif sahipliğini üstlenmeye teşvik eden bir kolaylaştırıcı haline gelir. Öğretmenler, öğrencilerin sorgulamaya başarılı bir şekilde katılmadan önce bağlamla ilgili yeterli ön bilgiye veya arka plan bilgisine sahip olmalarını sağlama sorumluluğuna sahiptir. Öğrencilerin sorgulamayı nasıl yapacaklarını bileceklerini varsaymak yerine, sorgulama sürecini modellemek ve becerileri öğretmek için zamanı hesaba katmak öğretmenlerin sorumluluğundadır (MOE, 2020).

Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programında ise eğitim durumları başlığı yer almamaktadır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında kazandırılması hedeflenen beceri ve değerler tablo içinde verilmiştir. Eğitim durumları ya da bu beceri ve değerleri kazandırmak için hangi yöntem ve tekniklerin kullanılabileceğine ilişkin herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir. Ancak sosyal bilgiler dersi öğretim programının uygulanmasında dikkat edilmesi beklenen hususlar başlığı altında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler” ve “yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler” anlayışlarına önem verilmelidir. Öğrencilere, sosyal bilimcilerin (coğrafyacının, tarihçinin vb.) kullandıkları bilimsel yöntemler sezdirilmelidir. Okulun içindeki ve dışındaki olaylardan yararlanılarak öğrenciler sık sık gerçek hayat problemleri ve çelişkili durumlarla karşılaştırılmalı ve karşılaştıkları sosyal problemler üzerine yansıtıcı düşünceleri sağlanmalıdır.” (MEB, 2018)

“Kazanımlarla ilgili güncel ve tartışmalı konular, farklı tartışma teknikleri kullanılarak problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileriyle ilişkilendirilerek sınıfa taşınabilir.” (MEB, 2018)

Bu açıklamadan öğretim programında sosyal bilgiler dersinde, öğrencilere sadece bilgi aktarmak yerine, sosyal bilimcilerin kullandığı bilimsel araştırma yöntemlerini anlamaları ve uygulamaları için fırsatlar sunulması önerilmektedir. Ayrıca, öğrencilerin günlük hayattan ve çevrelerindeki olaylardan öğrenme deneyimleri elde etmelerinin teşvik edilmesi önerilmektedir. Öğrencilere gerçek hayat problemleri ve çelişkili durumlarla karşılaşma fırsatı tanınması böylece onların sosyal problemleri anlamak ve çözmek için yansıtıcı düşünme becerileri kazanmaları hedeflenmektedir. Başka bir deyişle, öğrencilerin kendi düşüncelerini sorgulamaları, farklı bakış açılarını değerlendirmeleri ve toplumsal konularda eleştirel bir bakış açısı geliştirmeleri teşvik edilmektedir. Bu açıdan Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programının, öğrencilerin sadece bilgiyi ezberlemek yerine, bilgiyi anlamlandırmalarını ve yapılandırmalarını sağlayarak daha derinlemesine bir öğrenme süreci oluşturmayı amaçlayan bir eğitim anlayışını vurguladığı söylenebilir. Bu açıdan her iki programın öğrenci merkezli ve yansıtıcı düşünmeyi vurguladığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Değerlendirmeye ilişkin bulgular

Singapur programında değerlendirme, öğrencilerin ilerlemelerini takip etmelerine yardımcı olmak amacıyla kritik bir rol oynamaktadır. Öğrencilerin öğrenme süreçlerini anlamak ve öğrenme deneyimlerini zenginleştirmek için çeşitli değerlendirme görevleri kullanılmaktadır. Bunlardan biri performans görevidir ve programda önerilen performans görevleri öğrencilerin bilgi, beceri ve değerleri gerçek dünya bağlamında uygulamalarına izin verir. Öğrenciler, tanımlanmış bir izleyici kitlesi için (gerçek veya simüle edilmiş) somut bir ürün veya performans geliştirecek ve bunu yaparken, çalışma konusuyla ilgili anahtar anlayışları veya mesajları iletceklerdir. Performans görevleri öğretmen tarafından yönlendirilebilir, öğrenci tarafından başlatılabilir veya her ikisi de olabilir. Hem yazılı hem de yazılı olmayan görevleri içerebilirler. Performans görevleri projeler şeklinde olabilir ve kısa vadeli veya uzun vadeli olabilir. Performans görevleri, ilköğretim üçten ilköğretim altıya kadar yılda en az bir kez yapılmalıdır. Raporlama amacıyla, ilköğretim üçüncü sınıftan altıncı sınıfa kadar olan düzeylerde sosyal bilgiler dersinin değerlendirmesi için, ikinci yarıyılın sonunda harf notu verilir.

Türkiye sosyal bilgiler programında da değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi önerilmektedir. Programda eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamalarının eğitimin ayrılmaz bir parçası olduğu ve eğitim süreci boyunca yapılması önerilmektedir. Ayrıca bireysel farklılıkların dikkate alınarak, farklı ölçme değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasına vurgu yapılmıştır. Değerlendirme sürecinde sadece bilişsel alan ilişkin kazanımların değil duyuşsal ve psikomotor alana ilişkin kazanımların da dikkate alınması gerektiğine vurgu yapıldığı görülmektedir. Programda ölçme ve değerlendirme uygulamalarının öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleşmesi önerilmektedir. Öğretim programının, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmediği, sadece yol gösterdiği (MEB, 2018) ifade edilmiştir. Bu açıdan program kullanılacak ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tamamen öğretmenin inisiyatifine bırakmıştır.

Tartışma

Singapur'da sosyal bilgiler, ulusal eğitim bağlamında vatandaşlık eğitimi için önemli bir araçtır ve hükümetin geleceği şekillendirme girişimi olarak değerlendirilir (Boon-Yee Sim & Print, 2005). Vatandaşlık eğitimi, tüm uluslar tarafından az ya da çok yürütülen bir girişimdir. Vatandaşlarda ulusal bir kimlik ve aidiyet duygusu geliştirme ihtiyacı her ülkede mevcuttur. Singapur'da da durum farklı değildir. 1960'ların başında ulus inşası ve ortak bir kimlik yaratma zorluğu, büyük ölçüde göçmen ve çok kültürlü bir nüfustan oluşan yeni bir ulus için büyük bir sorun olarak değerlendirilmiştir (Kyo, 2022). Bu nedenle sosyal bilgiler programında aidiyet duygusuna, kim olduklarına dair daha derin bir anlayış geliştirmeye ve bir ulus olarak kendileri için önemli olan ortak değerler anlayışını geliştirmeye vurgu yapıldığı görülmektedir. Ayrıca Singapur sosyal bilgiler programında, Singapur'un kaderini şekillendirme konusunda öğrencilerin daha katılımcı bir rol üstlenmeleri gerekliliği önemli bir amaç olarak belirtilmiştir. Bu adım, Singapur'daki vatandaşlık eğitimi programlarının gelişiminde pasiflikten daha aktif bir vatandaşlığa doğru bir geçişi ifade etmektedir (Boon-Yee Sim & Print, 2005). Türkiye'deki program ise, öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmelerini hedeflemektedir. Bu açıdan Türkiye programının daha ulusal bir vatandaşlığı vurguladığı söylenebilir. Her iki ülkenin sosyal bilgiler dersi öğretim programının amaçları temelde öğrencilerde vatandaşlık becerilerinin geliştirilmesi olmasına rağmen, Singapur programında ulusal bir kimliği teşvik, etnik çeşitliliğin sosyal uyumu ve takdiri, Singapur'un kaynaklarının sınırlılığına ve Singapur'un geleceği konusunda öğrencilere güven aşlamaya odaklanıldığı görülmektedir.

Her iki ülkedeki sosyal bilgiler program disiplinler arası bir yaklaşımla düzenlenmiştir. Singapur programında sosyal bilgilerin genel amaçları, felsefesi, program amaçları, öğrenme çıktıları ayrıntılı bir şekilde verilmiştir. Ancak Türkiye programında sosyal bilgilerin genel amaçları, felsefesi ve öğrenme çıktılarının yer almadığı görülmektedir (Kalaycı ve Baysal, 2019). Öğrenme çıktıları, bir öğrenme sürecini tamamlayan öğrencinin neleri bileceği, anlayacağı ve/veya yapabileceğini açıklayan ifadelerdir. Öğrenme çıktılarında bilgi, beceri veya tutumlar gözlenebilir ve ölçülebilir şekilde tanımlanır. Öğrenme çıktıları, öğrencilere, öğretmenlere ve mezunları istihdam edecekleri öğrencilerin yeterlikleri konusunda net bilgi sağlar. Bu nedenle programlarda kazanımların yanında öğrenme çıktılarına da yer verilmelidir (Taşkın & Bozkurt, 2023).

Singapur ilköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programında içeriğin düzenlenmesinde tematik yaklaşım benimsenmiştir. Singapur ilköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı ise Kimlik, Kültür ve Miras ile İnsan ve Çevre ana temaları doğrultusunda yapılandırılmıştır ve üç geniş öğrenme alanından oluşmaktadır. Programda her bir öğrenme alanı iki eğitim öğretim yılını kapsamaktadır. Başka bir deyişle her yıl sadece bir öğrenme alanına odaklanılmaktadır. Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programı ise 4,5,6 ve 7 sınıflarda sarmal bir şekilde yapılandırılmıştır ve "Birey ve Toplum", "Kültür ve Miras", "İnsanlar, Yerler ve Çevreler", "Bilim, Teknoloji ve Toplum", "Üretim, Dağıtım ve Tüketim", "Etkin Vatandaşlık" ve "Küresel Bağlantılar" olmak üzere toplam yedi öğrenme alanı bulunmaktadır. Başka bir deyişle her yıl yedi öğrenme alanına ilişkin bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere kazandırılması hedeflenmektedir. Bu açıdan Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programının içeriğinin daha yoğun olduğu söylenebilir. Bu çalışmanın bulgularına benzer şekilde

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 177-199.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 177-199.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Taşkın ve Bozkurt (2023) Hong Kong'da Vatandaşlık ve Sosyal Gelişim dersi öğretim programının üç geniş tema doğrultusunda yapılandırıldığını belirtmiştir. Çalışmada kapsamlı bir müfredatın yüzeysel öğrenmeyi ve bilgi aktarımını egemen öğretim şekli olarak zorunlu kıldığı vurgulanmıştır. Newmann (1990) birçok konunun yüzeysel kapsamı yerine birkaç konunun sürekli incelenmesinin öğrencilerin düşüncelerinin geliştirilmesini, konuyla ilgili derinlemesine bilgi ve vasıflı düşünce edinimi sağladığını belirtmiştir.

Singapur sosyal bilgiler dersi öğretim programında kavramların, becerilerin öğrenilmesi ve konuların araştırılması için sorgulama temelli öğretme ve öğrenme önerilmektedir. Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programında ise eğitim durumları başlığı yer almamaktadır. Ancak sosyal bilgiler dersi öğretim programının uygulanmasında dikkat edilmesi beklenen hususlar başlığı altında sosyal bilgiler öğretiminde “sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler” ve “yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler” anlayışlarına önem verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca, gerçek hayattan örnek problem durumlarına yer verilmesi, öğrencilerin eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme becerilerinin geliştirilmesine vurgu yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Sorgulama temelli öğrenme, öğrencilerin ilgilerini geliştirmelerine, öğrenmelerini değerlendirmelerine, düşüncelerinin sınırlarını zorlamalarına ve alternatif bakış açıları keşfetmelerine olanak tanıyan güçlü bir öğretim aracı olarak kabul edilmektedir. Sorgulama süreci boyunca, öğrenciler kendi öğrenmelerinden de sorumlu olurlar. Tatan ve İbret (2023) Güney Kore sosyal bilgiler dersi öğretim programında (Türkiye programından farklı olarak) öğrencilerin düşünme becerilerini teşvik etmek için çeşitli sorgulama tekniklerinin kullanıldığını ve sosyal değerlerin analiz edildiğini vurgulamıştır. Ayrıca Güney Kore programında öğrenme öğretme sürecinde “Öğrenme ve Öğretme İlkeleri” ve “Öğretme ve Öğrenme Yöntemleri” başlıklarına yer verildiği belirtilmiştir. Benzer şekilde Kalaycı ve Baysal (2019) Türkiye programının eğitim durumları boyutunun öğretmene nasıl ders işleyeceği ile ilgili kılavuzluk etmesi açısından yetersiz olduğunu belirtilmiştir. Bu çalışmanın bulgularına paralel olan başka bir çalışmada da ABD (Washington) sosyal bilgiler öğretim programında proje odaklı, araştırma ve sorgulamaya dayalı, gerçek hayattan örnek problem durumlarının incelendiği, eleştirel düşünme becerilerine yönelik bir eğitim sürecinin vurgulandığı bulgusuna ulaşılmıştır (Ütkür-Güllühan & Bekiroğlu, 2022). Literatürde başka bir çalışmada da “Müzakere ederek sorgulayıcı araştırma” ve “demokratik bir deneyim olarak sosyal katılım” becerilerinin Kanada (Alberta) sosyal bilgiler öğretim programında da vurgulandığı görülmektedir (Şeren, Tut, Aydın-Çolak, & Kıröğlu, 2021). Bu açıdan Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programında da sosyal bilgilere özgü eğitim durumlarına ilişkin daha detaylı bilgi verilmesi öğretmenlere yol göstermesi açısından daha etkili olacaktır.

Her iki programda değerlendirmenin öğrencilerin ilerlemelerini izlemelerine yardımcı olmak ve öğrenmeyi desteklemek için kullanıldığı belirtilmekte ve farklı değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanılması önerilmektedir. Singapur programında öğrencilerin öğrenme süreçlerini anlamak ve öğrenme deneyimlerini zenginleştirmek için performans görevleri kullanılması önerilmektedir. Performans görevlerinin, ilköğretim üçten ilköğretim altıya kadar yılda en az bir kez yapılması zorunludur. Türkiye’de program ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmeyip, sadece yol göstermektedir. Bu açıdan program kullanılacak ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tamamen öğretmenin inisiyatifine bırakmıştır. Bu çalışmanın bulgularına benzer olarak Şeker (2014) tarafından yürütülen çalışmada da Singapur sosyal bilgiler dersi öğretim programında değerlendirmenin, eğitim-öğretim programının etkililiğini ölçmek

ve öğrencilerin gelişim düzeylerini takip etmek için yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Singapur sosyal bilgiler programının Türkiye'den en önemli farkının performans görevlerinin, ilköğretim üçten ilköğretim altıya kadar yılda en az bir kez yapılmasının zorunlu olması olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Ütkür-Güllühan ve Bekiroğlu (2022) ABD (Washington) sosyal bilgiler programında değerlendirmelerin çoğunlukla proje, katılım odaklı veya gerçek yaşam durumlarını içeren soruların kanıtlar kullanılarak cevaplandırıldığı bir deneme (essay) yazma şeklinde olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca öğretmenler ve uzmanların değerlendirme yaparken OSPI (2019) tarafından belirlenmiş değerlendirme ölçütlerini kullandıkları ifade edilmiştir. Literatürde Türkiye programında tüm öğrencilerin aynı şekilde değerlendirilmesinin uygun olmayacağından esnek bir ölçme ve değerlendirme anlayışına vurgu yapıldığı ancak herhangi bir ölçme aracının ismi veya örneğine yer verilmediği (Kalaycı & Baysal, 2019; Altay 2012) ve ölçme değerlendirme süreci ve araç seçiminin tamamen öğretmene bırakıldığı belirtilmiştir (Öztürk & Kafadar, 2020; Taşkın & Bozkurt, 2023). Ayrıca Özkaral ve Karauğuz (2015) tarafından yürütülen çalışmada diğer programlardan farklı olarak Avustralya ve Finlandiya sosyal bilgiler kapsamındaki öğretim programlarında değerlendirme kriterlerinin/başarı standartlarının mevcut olduğu saptanmıştır. Tatan ve İbret (2023) çalışmalarında Güney Kore sosyal bilgiler dersi öğretim programı değerlendirme boyutunun çok detaylı olarak açıklandığını (programın değerlendirme ilkeleri, değerlendirme içeriği, değerlendirme yöntemi ve değerlendirme sonucunun kullanımına ilişkin açıklamaları kapsadığını) belirtmiştir. Türkiye programında da öğretmenlere eğitim öğretimi desteklemek için materyaller, kaynaklar ve öğrencilerin nasıl değerlendirileceğine ilişkin kılavuzlar sağlamalıdır. Ayrıca sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında öğrencileri sosyal ve politik hayata katılmaya teşvik etmek için performans ödevleri geliştirmelerine fırsatlar sunulmalıdır. Performans ödevleri ölçme değerlendirmede her dönem için mutlaka bir tane zorunlu olmalıdır.

Sosyal bilgiler eğitiminin, çocuklara mevcut kültürel değerleri, davranışları ve normları aktarmak için bir sosyalleştirme gücü olmasının yanı sıra bir karşı-sosyalleştirme gücü olması gerektiğini de kabul etmeliyiz. Sosyal bilgiler eğitimi öğrencilerin sorunların temel nedenlerini düşünmelerine ve toplumun güçlendirilmesi için mevcut sosyal, ekonomik ve siyasi normları sorgulamalarına olanak tanıyan bir platform olmalıdır (Ochoa-Becker, 2007). Çoğu hükümet, mevcut durumu korumaya eğilimlidir ve yapısal adaletsizliklerle yüzleşmekten kaçınır (Apple, 2013). Ancak, Boon-Yee Sim, Chua ve Krishnasamy'nin (2017) belirttiği gibi sosyal bilgiler eğitiminde eleştirel düşünmeye daha fazla vurgu yapılması gerekmektedir. Eleştirel düşünme, genellikle "vatandaşlık yeterliliğinin" temel bir unsuru olarak kabul edilir. Sosyal bilgiler eğitiminin amacı ve onu sosyal bilimlerden ayıran özelliği karmaşık sosyal sorunlarla yüzleşme yeteneğidir (Ross, 2014). Sosyal bilgiler eleştirel düşünmeyi ve aktif katılımı teşvik ederek öğrencilere olumlu değişimin öncüleri olmaları için güç verir. Böyle bir sosyal bilgiler yaklaşımı, sorumlu ve aktif vatandaşların yetişmesine, toplumsal sorunların üstesinden gelmeye ve herkes için daha adil ve eşitlikçi bir gelecek inşa etmeye adanmış bir nesil oluşturmaya katkıda bulunabilir.

Sonuç ve Öneriler

Çok kültürlü heterojen birçok ulus devlet gibi Singapur'da ulusal kimliğin, çeşitliliğin ve küresel perspektiflerin teşvik edilmesini eğitim yoluyla dengeleme sorunuyla karşı karşıya kalmıştır. Sosyal

bilgiler programı, Singapur'da 1997 yılında hükümet tarafından bir ulus inşası girişimi olarak geliştirilmiştir. Singapur'un çokkültürlü toplumsal yapısı sosyal bilgiler programında bir ulus olarak kendileri için önemli olan değerlerin ortak bir anlayışını geliştirmesi, ulusal bir kimliğin teşvik edilmesi, etnik çeşitliliğin sosyal uyumu ve takdirini gerekli kılmıştır. Bir ulus devletin başarılı bir şekilde demokratik değerler etrafında birleşebilmesi, kültürel, etnik, dil ve dini grupların özgürlüklerini güvence altına alabilmesi ve onların özgürlük, adalet ve barışı deneyimleyebilmesi için önemlidir. Bu hedefe ulaşmak, çokkültürlülüğü anlayan ve bunu takdir eden vatandaşların eğitimi ile mümkündür. Bu çerçevede sosyal bilgiler dersi öğretim programları, genç vatandaşları demokratik değerler etrafında birleştirmek ve çokkültürlü bir toplumu desteklemek adına kritik bir rol oynamaktadır.

Sosyal bilgiler eğitiminde öğrencilerin ne öğrendikleri kadar nasıl öğrendikleri de önemlidir. Sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında etkili vatandaşlık eğitimi için sorgulama temelli eğitim durumlarına ağırlık verilmelidir. Öğretmen eğitimi programlarında da öğretmen adaylarının sorgulama temelli öğretimi başarılı şekilde tasarlayıp uygulamaları konusunda yetişmeleri desteklenmelidir. Öğrencileri aktif vatandaşlığa hazırlamak için eğitim durumlarında katılımcı bilgi, beceri ve değerleri teşvik eden uygulamalara yer verilmelidir. Bunun için sosyal bilgiler dersi öğretim programındaki içerik azaltılıp, öğrenci katılımı artırılarak daha derinlemesine öğrenmeler gerçekleştirilebilir. Ayrıca programda öğrencilerin aktif ve katılımcı vatandaşlık deneyimleri gerçekleştirebilmesi için performans görevleri en az bir dönem zorunlu hale getirilebilir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 177-199.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 177-199.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

- Boon-Yee Sim J & Print M (2005). Citizenship Education and Social Studies in Singapore: A National Agenda. *International Journal of Citizenship and Teacher Education*, 1 (1), 58-73.
- Boon-Yee Sim, J., Chua, S. & Krishnasamy, M. (2017). "Riding the citizenship wagon": Citizenship conceptions of social studies teachers in Singapore. *Teaching and Teacher Education*. 63, 92-102.
- Chee, F. M. & Sim, J. (2022). Discussion and inquiry in Singapore social studies. In Kennedy, J.K. (Ed). *Social Studies Education in South and South East Asian Contexts*, (pp. 161-173) published by Routledge 605 Third Avenue, New York, NY. ISBN: 978-0-367-52368-8.
- Corbin, J. & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks: Sage.
- Gök, B. (2022). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersi öğretim programlarının ölçme-değerlendirme ögesinin karşılaştırmalı olarak analizi: Singapur, Hong-Kong, Kanada ve Türkiye Örneği. e- Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, 9, 148- 170. doi:10.30900/kafkasegt.975451
- Kabaran, G. G. ve Görgeç, İ. (2016). Güney Kore, Hong Kong, Singapur ve Türkiye'deki öğretmen yetiştirme sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 478-495.
- Kalaycı, N. ve Baysal, S. B. (2019). Sosyal bilgiler öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi (2005-2017- 2018). *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 106-129.
- Karauğuz, G. & Özkara, T.C. (2018). Sosyal bilgiler öğretim programlarındaki eski çağ tarihine ilişkin öğelerin incelenmesi (Türkiye, Çek Cumhuriyeti, İngiltere, İrlanda Cumhuriyeti, Singapur ve ABD New Jersey örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 1534-1553.
- Kho, M. E. (2022) Social studies education in Singapore: from cultural transmission to social transformation. In: Kennedy, J.K. (Ed). *Social Studies Education in South and South East Asian Contexts*. (pp. 60-73) published by Routledge 605 Third Avenue, New York, NY. ISBN: 978-0-367-52368-8.
- Kliebard, H. (2004). *The struggle for the American curriculum: 1893–1958 (3rd ed.)*. New York: Routledge Falmer.
- Long, S. (2015, July). The Singapore exception. *The Economist*. Retrieved from [http:// www.economist.com](http://www.economist.com).
- MEB (2018). <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20BİLGİLER%20ÖĞRETİM%20PROGRAMI%20.pdf> (Erişim Tarihi: 15.04.2021)
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. (4th ed.). San Francisco: Jossey-Bass.
- Ministry of Education Singapore (2020). <https://www.moe.gov.sg/-/media/files/primary/2020-social-studies-primary.pdf> (Erişim Tarihi: 15.04.2023)
- NCSS (1994). *Curriculum standards for social studies: Expectations of excellence*. Washington DC: National Council for the Social Studies.
- Nelson, J. L. (2001). *Defining Social Studies*, In *Critical Issues in Social Studies Research for the 21st Century*, edited by William B. Stanley. Greenwich, Conn: Information Age Publishing
- Özkan, U. B. (2020). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin Doküman İnceleme Yöntemi* (3.baskı). Ankara : Pegem Akademi
- Özkara, C.T. & Taş, M.A. (2019). Türkiye ve Singapur sosyal bilgiler öğretim programlarının değerler açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi. 3. Uluslararası Eğitim ve Değerler Sempozyumu-ISOEVA. 10-13 Ekim 2019 İstanbul/TÜRKİYE
- Öztürk, C. & Kafadar, T. (2020). 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10 (1), 112-127
- Ross, E. W. (2014). *The social studies curriculum: purposes, problems, and possibilities*. (4th ed). State University of New York Press, Albany, NY.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 177-199.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 177-199.
Araştırma Makalesi / Research Paper

- Ross, E. W. (2019). The challenges of teaching social studies: What teachers? What citizenship? What future? <https://www.researchgate.net/publication/340166914> adresinden 03.08.2020 tarihinde alınmıştır.
- Ross, E. W., Mathison, S., Vinson, D. K. (2013). "Social studies education and standardsbased education reform in north america: curriculum standardization, high-stakes testing, and resistance". *Revista Latinoamericana de Estudios Educativos, Manizales: Universidad de Caldas,1(10), 19-48*
- Singapore Ministry of Education. (2015). 21st Century Competencies. Retrieved from <https://www.moe.gov.sg/education/education-system/21st-century-competencies>
- Stanley, W. B. and Nelson, J. L. (1986). Social education for social transformation. *Social Education, 50, 528–533.*
- Şeker, M. (2014). Singapur sosyal bilgiler öğretim programı ve bu programın Türkiye sosyal bilgiler öğretim programı ile karşılaştırılması. *Electronic Turkish Studies, 9(2),1417-1439.*
- Şeren, N., Tut, E., Aydın Çolak, E. & Kiroğlu, K. (2021). Türkiye ve Kanada'daki (Alberta Eyaleti) Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Beceri Boyutu Açısından Karşılaştırılması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 19(1), 292-311.*
- Tan, T. & Strathdee, R. (2010). Citizenship, identity and the social studies curriculum in Singapore. *Pacific-Asian Education (PAE) Journal. 22(1),77-90.*
- Taşkın, M. A. & Bozkurt, F. (2023). Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi. Öztürk, C. & Yiğit, E.Ö. (Ed). *Dünyada Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde. Pegem Yayıncılık, Ankara.*
- Tatan, M. & İbret, B. Ü. (2023). Türkiye ve Güney Kore sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırılması. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, 10 (34), 163-179.*
- Thornton, Stephen J. (2005). *Teaching social studies that matters: Curriculum for active learning.* Published by Teachers College Press, 1234 Amsterdam Avenue, New York, NY 10027 ISBN 0-8077-4522-7.
- Ütkür Güllühan, N., & Bekiroğlu, D. (2022). Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Karşılaştırılması: Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye Örneği. *Trakya Eğitim Dergisi, 12(2), 787-804.*
- Wach, E. (2013). Learning about qualitative document analysis. <https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500.12413/2989/PP%20InBrief%2013%20QDA%20FINAL2.pdf> (Erişim Tarihi: 09.02.2024)
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık